

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIAȚIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COEA.

CUPRINSUL:

	Pag.
Octavian Goga: Poveste de jale	55
Maria Cunțan: Cîntec de iarnă	59
Dr. I. Radu: Prelegerile pentru popor	59
Ioan Pop Reteganul: Mamă, unde-î Joiana	60
Manase: „Milă-mi de norod“	63
Săteanul: Trimișii Asociațiunii	65
Învățătorul poporului: Prăsirea vitelor	66
Chipurile noastre	67
Știri	67
Răspunsuri	68
Chipuri: „Ciobănașul“ de N. Grigorescu.	

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mîni această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărănimii să o răspîndească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămînal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an 4 cor.
Pe jumătate de an 2 „
Pe trei luni 1 „

Baniî să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărănimea — preoții și învățătorii — sînt rugați a trimite acestei reviste articole și știri care sînt în legătură cu trebile țărănimii. Iudeosebi primim bucuros articole cu povește economice, — precum și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sînt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

ȚARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul: Pe un an 4 cor. Pe o jumătate de an 2 „ Pe trei luni 1 „ Pentru România . . . 6 Lei	REDACTOR: OCTAVIAN GOGA.	Redacția și admini- strația : Sibliu (Nagyszeben) Str. morii, 6.
---	---	---

POVESTE DE JALE.

Dacă treci cu căruțul prin cutare sat de pe cîmpia Ardealului ori de pe Tîrnave și te oprești în drum, să-ți hodinești caii la crîșma din capul satului, cel ce va scoate capul pe fereastră, să-ți deie bună ziua și să te poftască, cu multă plecăciune, în curte, va fi de bună seamă un jidan bătrîn adus de spete, cu barba mișoasă, cu perciunii cîrlionțați și cu ochii de veveriță. Așa e în mai toate satele. Nu numai crîșma — și bolta a ajuns pe mîna lor. Dacă ai trece prin cinsprezece sate și ți-ai pune în gînd să-ți aprinzî ciubucul, numai cu chibrit cumpărat dela boltaș român, apoi de bună seamă că n'ai face pagubă în tutun.

Povestea tuturor acestor boltași și crîșmarî se asea-mănă.

Mi-aduc aminte din copilărie. Pare că-l văd și acum pe jupînu Barbă-putredă, cum îl poreclea satul pe crîșmarul jidan. Atunci era un moșneag cu chipul de Caiafă, cu barba albă ruginită. Umbla cu cîrja, de slăbănog ce era, și în toată făptura lui numai ochii trăiau. Ochii aceia mici și strălucitori cari jucau sub tremurarea pleoapelor. Acest moșneag batjocorit de tot satul, după care strigau copiii, a măsurat patruzeci de ani rachiul în porțiile creștinilor din sătulețul de pe Tîrnave. În această vreme s'aუ schimbat sumedenii de treburi și rînduieii în sat:

frunțașii aũ ajuns la sapă de lemn, oamenii de neam bun aũ plecat în țară să se bage slugi, un jude al satului s'a iscălit pentru cutare «domn» și i-aũ vîndut tot, mulți aũ ajuns la temniță chiar dela masa din crîsmă, — numai el a rămas în pace și sănătate. L-aũ înjurat toți, i-aũ făgăduit că-i smulg barba, cînd l-aũ prins cu minciuna. Și el tot s'a ridicat. Banii nu cerea dela care nu avea; beutura aducea bucuros, pe așteptare, se făcea totdeauna mic ca purecele și însemna datoria creștinilor cu creta pe ușă. Așa a ajuns deasupra cu încetul. Întîi și-a cumpărat casa în care trăia cu chirie. Mai tîrziu un petec din grădina vecinului. Făcea lumînări de său și le vindea pe ouă. Pe vremea secerii, vindea pe grîu, la cules de vii, pe must. Și-avea de tot felul: galoane și arniciu și cercei și năframe și piper... Se jeluia în toată bună vremea că-i sărac, că moare de foame, că beutura se scumpește. Notarului îi trimetea totdeauna cîte două gîște grase la Crăciun, și pe jandarmi, cînd treceaũ prin sat, îi omenea cu papricaș de găină și le da beutura fără bani... Băieții și-i trimetea la școală la Aiud. Și se plîngea că aũ să-i pue capul, că risipesc tot, că aũ să ajungă pe drumuri... Îl aud ca acum: «Mi prăpădește Herșălă, mi prăpădește...

Ei, și știți ce s'a ales pe urmă? Ce-a rămas moștenire după acest Barbă-putredă, slăbănog, cînd și-a închis pe vecie ochii aceia fără astîmpăr? Aũ rămas bani; bani claie-grămadă. I-a scos Herșălă cu frate-său de supt perină, unde erau învăliți într'un fund de ciorap. Atunci Herșălă cu frate-său erau îmbrăcați domnește, fără urmă de perciuni și știaũ numai ungurește... Aũ vîndut cocioaba hodorogită și astăzi Herșălă are fabrică de spirt la oraș, frate-său e domn mare în Peșta și mai deunăzi spunea cutare la moară că ar fi auzit că vine să-l aleagă oamenii de deputat...

Așa e, oameni buni, povestea. Așa se ridică pe spa-

tele voastre acest neam isteț. Se ridică și vă supune, pentru că în mîna lor ajunge banul. Și banul e puterea. La fabrica de spirt, al cărei horn varsă sumeț fumul în văzduh e întreg temeiu din truda voastră. Acolo-s creșterii pentru rachiū și ouele și grîul și mustul și toate cele. Și domnul Herșălă prășește ceafă tot mai groasă. Și-a schimbat și haina și numele. Și nu-și mai aduce aminte de nimic. Nicî de cînd l-a trîntit cutare în părău,

cînd sta încă în fața crîșmei tată-său, nicî de cînd ducea lumînări la săteni. Nu mai știe nimic, și dacă ar îndrăzni să se apropie cutare de dînsul dintre țărani cumpărători de odinioară, să-î ceară ajutor, l-ar da pe trepte... Nicî slugi nu vrea din satul unde e și astăzi cocioaba veche. Zice că-î sătul de oamenii ăștia. Și știți ce mai zice? Zice că-s *hoți!*

Povestea acestui

Jupînul Barbă-putredă.

sătuleț o auziți, cinstiți cetitori, în toate părțile. Maramurașul geme de ei. Acolo sînt cît nisipul mării. Moldova întregă a ajuns, pe mîna lor. Și aici și dincolo s'au lățit în dreapta și stînga. Și unde au pus odată piciorul acela care tremură la genunchi, acolo au prins putere. Prind rădăcini de grabă și se sporesc ca iepurii de casă. Și unde-au ajuns să alege praf de truda gospodarilor. În Maramuraș și în Moldova țărani înghetați de frig în casă și n'au o coajă de mălai și-s

bolnavi și flămânzi și se prăpădesc de pe fața pământului.

Neamul nostru de firea lui e pacinic, blînd și nu vrea răul deaproape lui. Românul nu vrea stricăciunea altuia. Nu se bucură cînd s'a rupt roata la carul sasului și-l vede în mijloc de drum, stînd fără ajutor. Dimpotrivă se oprește și-l ajută cu acareturi din carul lui. Dar acest neam bun, milos, cuviincios și iertător nu trebuie lăsat în prada aceloră carî vin cu meșteșugul ascuns al fățarnicieî asupra lui. Traiul acestuî neam trebuie păzit. Munca lui cere răsplată. Hărnicia lui cere roadă. Și nimenî nu poate fi acel județ păcătos care ar putea cere ca tot ce-aû cîștigat aceî oameni necăjiți asudînd o viață întregă la plug, să treacă în coșul celor de sînge străin, carî habar n'aû de durerea și de plînsarea lor...

De-aceia toți cei carî trăiesc în mijlocul sătenilor noștri, din toate părțile, să-și deie seama de trebuința unei premeniri. Să chibzuiască cu minte și inimă curată. Să se gîndească că puterea și bunăstarea unuî neam își are rădăcinile în punga oamenilor. Să știe că sărăcia face pe sătenî slabi de înger, umiliți și păcătoși. Și să găsească un chip de ajutor. Nu vorbe aruncate între ciocniri de păhare. Nu vorbe — ci fapte.

În locul acelor crișmari și boltași cu perciuni de ce nu s'ar așeza, în aceiași meserie, romînî de-ai noștri? Și de ce nu s'ar face tovărășii, ca tot satul să cumpere dela omul de legea noastră?

Știu, că Romînii de pe cîmpie ori cei de pe Tîrnave nu sînt de felul lor potriviți pentru astfel de treburi. Oamenî necăjiți de veacuri, chinuți de amarul iobăgiei, n'aû avut încă vreme să-și cîștige îndeletniciri carî se trezesc numai în mintea slobodă. Dar avem oamenii noștri de pe la marginea țării — așa zișii *mărginenî*. Ei sînt de-o fire mai negustorească, aû mai

multă carte și pricepere, cu cartea aū judecata și îndrăzneala cuminte.

Sînt o mulțime de sate unde s'aū așezat și-aū stîrpit pe dușman. Această cale e cea mai potrivită pentru apărare și trebuie negreșit aleasă.

De altfel țaranul nostru va asuda înainte în arșița soarelui, se va trudi fără spor, mințit și jupuit; iar urmașii lui «domnu», Herșălă grași ca pepeni, vor chefui veseli înainte...

Oclavian Goga.

Cîntec de iarnă.

<i>Săniuș pe deal sub vii</i>	<i>Săniuș de pe răzor,</i>
<i>Ian aduceți, măi copii,</i>	<i>Nu pot spune, dragilor</i>
<i>Traista cu alune.</i>	<i>Că mi-e strînsă jalea.</i>
<i>Flori de ghiață la ferești,</i>	<i>Lacrămile mă pîdesc</i>
<i>Foc în vatră și povești</i>	<i>Cum voi da să povestesc</i>
<i>Spune, maică, spune.</i>	<i>Ele-mi curmă calea.</i>

*Săniuș de lingă riū
Pune maică furca 'n briū
Dacă-i jalea strînsă;
Că de-i plînge, de-i ofta
Noi îți ștergem lacrima...
Spune-ne-o și plînsă!...*

Maria Cunțan.

PRELEGERILE PENTRU POPOR.

Toți cărturarii noștri simțesc, că ținerea prelegerilor, saū a învățăturilor pentru popor e o datorie, pe care vremea de azi nu ne mai îngăduie s'o aminăm. S'aū ținut citeva învățăturī de acestea, ca o bună pildă, și „Asociațiunea“ noastră e gata să deie și ajutoare de banī pentru această însemnată lucrare.

Dar trebuie să cumpănim bine, ce facem, căci dacă nu vedem ceva spor, — după firea noastră, — iute ne pierdem voia și o perd mai ales ascultătorii noștri, — săteni. Nu e de ajuns ca prelegerile să fie atrăgătoare, la înțeles și scurte, ci să fie și într'un număr îndestulitor în fiecare sat. O prelegere la 2—3 sate odată pe an e ca și câțiva picuri de ploaie într'o cumplită secetă. Despărțămintele noastre sînt cît niște vlădicii, — ce ajută cîteva prelegeri risipite?

Conducătorii despărțămintelor numai așa își vor fi făcut datorința cu aceste prelegeri, dacă ei se îngrijesc de pregătirea lor și fac un plan amănunțit, iar ținerea lor va cădea în sarcina cărturarilor dela sate: învățătorii și preoții, pe cari comitetul îi va trage și cîștiga pentru această mișcare folositoare. Numai așa putem ajunge să avem un sir de prelegeri cu anumit plan în fiecare sat. Indrumarea dată de „Asociațiune“, ca la fiecare prelegere să fie un membru din comitetul cercual, n'are să se înțeleagă din literă în literă, căci unde avem atîția membrii, cîte prelegeri ar trebui ținute deodată? Ci comitetul are să ție numai o controlă, prin oamenii săi de încredere, și să știe despre ce vorbește fiecare cuvîntător.

Deci să ne risipim munca, mai bine să ne mărginim la o comună-două, mai mari, unde apoi să ne punem cu putere pe lucru, căci pilda bună va mișca și pe alții.

Deși tot mereu o spunem cît sînt de folositoare aceste prelegeri, — totuș așa de greu ne mișcăm! Sînt nenumărate nevoile săteanului și fiecare știm să-î dăm o povată bună, — dar să ne urnim odată cu tot sufletul și cu toată inima și vom vedea, că nu e lucru tocmai așa greu, căci doară nu ținem vorbiri la școalele cele înalte! Nu ne va trebui mai mare răsplată decît aceea, cînd după o astfel de prelegere aceștii, „urziți din lacrimi“ ne string mîna cu căldură și cu ochii umezi zic: totuș mai avem și noi pe cineva în lumea asta!

Dr. I. Radu.

MAMĂ, UNDE-Î JOIANA?

Din scrierile rămase după Ioan Pop Reteganul.

M'am fost dus cu grîu la moară, unde era multă lume, între care și Petre Hurlup din Aluniș, care povestia și lumea asculta la poveștile lui. Am făcut și eu, ce vedeam că fac alții, am ascultat la poveștile lui. Iată una din ele:

Lelea Nastasia a rămas de harnicul ei de bărbat, de Toader Griga, cu doi copii, un ficioraș ca de 6 ani și o fetiță ca de 4.

— Până a trăit Toader Griga, tot în năcaz a fost biata muiere, că el a fost un beutor becisnic, de nu s'ar fi săturat de vinars nici cînd ar fi curs vale, ca Murășul, pe dinaintea lui. Acum, cu toate că săracă și năcăjită — vai de capul ei — cu doi copii, dar baremî bătută și alungată de acasă nu era, și din lucrul mînilor ei aduna atîta, cît să aibă cu ce trăi de pe o zi pe alta, cu copiii ei. Averea, cîtă pustie o avuse, se grăbi Toader Griga și o prăpădi până era în viață, ca nu cumva lelea Nastasia se rămînă cu bine și cu avuție și să-î zburde mintea după mărițiș.

Cu un ghiîmp la inimă muri însă Toader Griga, și anume fiindcă zestrea muerii nu o putuse toca toată, că era scrisă pe socri și numai în folosință i-o dăduse lui. Altcum ce avuse el: locuri, vite, viie, unelte de gospodărie, toate le tocuse, ba și vitele de zestre le vînduse și beuse, încît, cînd muri el, nu mai era nici coadă de vită în ograda lui, iar din averea lui nemișcătoare sta singură casa, ca o ciupercă viermînoasă, în mijlocul unei grădini neîngrădite.

Dar tata Nastasiei, de milă cătră ea și cătră copiii ei, se milostivi și le dăruî o junincă, îndată ce se văzu scăpat de odorul de ginere, care, de ar fi știut că muerea lui o are, doară din groapă s'ar fi cumpănit să iasă, să o iee și s'o ducă la jupânul Burăla.

Și din junincă să făcu vacă și da lapte mult și bun, și lelea Nastasia avea ce mînca cu copilașii ei. Copiii o numiau «Joienuca noastră», că o chema Joiana, fiind fătată într'o Joî.

Doamne, mult se mai bucurău copiii, cînd venea Joiana din cîmp, cu ugerul plin de lapte; voioși mai povestiau ei despre bunătățile vacii; mult se jucau ei «de-a vacile»; feciorașul se făcea vacă și striga «mu, mu!» iar fetița se făcea vițel și striga și ea «mu, mu!», cum auzea că făcea vițelul Joienei, Plăvanul cel micuț. Și adunau copiii iarbă din grădină și dau lui Plăvan și așteptau și pe Joiana cu corfa plină de iarbă verde. Iar seara, cînd o mulgea mă-sa, staū băieții ca doi cucî lîngă ea, pân' o mulgea, apoi căpătau fiecare cîte un păhar de lapte și erau fericiți. Un singur lucru nu le venea lor la socoteală: de ce adecă lelea Nastasia mulgea pe Joiana diminețile, până nu se sculau ei! Dar lelea Nastasia-î mîngăia: «Lăsați că mîni dimineată spun ciurdarului să nu scoată vacile până vă sculați voi. Și ei credeau, și erau fericiți, iar lelea Nastasia încă era fericită, văzînd voia bună a copiilor ei; mai uitase de năcazurile, ce le-a tras cu Toaderul ei.

Dar bine-a zis, cine-a zis, că omul nici cînd să nu se prea încreadă! Așa o păți și lelea Nastasia. Cînd era ca întinerită, cînd avea tît, ce-î trebuia ei, și la cei doi copii ai ei; cînd era Joiana mai frumoasă, colea spre toamnă, cu părul înspicat ca căpriorile, atunci i-se bolnăvi rău copila. Ea, vezî bine, chemă baba, întrebă pe popa, ba chiar și la fălcerul s'a dus cu copila, pân' la oraș a dus'o-n brațe, și — ori-cum — da-î grea o copilă de

4—5 ani s'o ducă tu tot în brațe, cât de-aici pân' la oraș. Dar ce nu face o mamă pentru pruncuții ei? Și fălcerul i-a spus că să nu se sparie, că i-a trece, numai să-i dea mereu să bea lapte dulce, aceia să-i fie și mîncarea și beutura, altceva nimic. Și se mîngăia biata femeie de spusele doftorului, că babele rău o spăriaseră; ele ziceau că copila a căzut în gălbinarea cea neagră, din care boală rar om scapă.

«Tot e bine și cu fălceri în țară» gîndea biata muiere, «că orî-cum, dar ei parcă știu mai bine decît babele». Apoi apucă drumul cătră casă, cu copila în brațe, pînîndu-și în gînd, că de se însănătoșază copila, pe lingă florinul ce l-a dat doftorului, să-i mai ducă și doi puși și baremi 20 de ouă cinste. Dar cînd ajunsese acasă, obosită de cale și de greutate, dete peste alt năcaz: copilul zbiera, cât îl lua gura: «Mamă, ni-au dus pe Joiana cu vișel cu tot». Iar copila, care pîn'aci dormia dusă-n brațele mamei sale, să trezi în țipetile frate-s'o și 'ncepu a zbiera «Mamă, unde-î Joiana!»

Ea sta înmărmurită și nu știa, ce alege din gura copilului. Atunci nimeri lelea Ancuța, mama Nastasiei, tot plîngînd și ea, și-î spuse, că ui-te Jidanul a venit cu primarul și cu notarul și a dus vaca, cică Toader ar fi rămas Jidanului dator cu 15 fl. pentru beatură, și primarul i-a făcut legea, că Jidanul să țină pe Joiana, pînă-î vei duce tu banii, — că doară muierea trebuie să plătească pentru bărbat și bărbatul pentru muiere.

Cînd auzi lelea Nastasie vestea asta păcătoasă sta să lase copila din brațe și să se arunce ca o lupoaică turbată pînă la Jidan, să se năpustească asupra lui și toată să-i scarmene barba; dar aducîndu-și aminte de boala copilei și de ce-î spusese fălcerul se stăpîni, și cu ochii scăldați în lacrimi zise: «du-te, mamă, și-mi adă o lingură de lapte dela dumniata, că al meu s'o fi serbezit de ast'îdimineață — că cu Joiana vom mai vedea cum va fi — că mi-a poruncit doftorul că numai laptele dulce să fie și mîncarea și beutura copilei, c'apoi peste 3—4 zile i-a trece; să vină și tătuca cu dumniata».

Și s'a dus lelea Ancuța și cât bați în palmi fu aci cu badea Ion cu tot, și au pus lucrurile la cale, ce fel să urmeze, ca să-și capete vaca?

După, ce s'au înțeles, ce-î de-a face, s'a dus badea Ion ață la primarul acasă, să vorbească cu el, dar nu-l află; de aci se duse de-l căută în cancelărie, la primărie, dar nu-l află nici aici.

«Unde să poată fi?» își gîndia badea Ion. Atunci dă cu ochii de Mitru Pițigoiu, mort de beat, după-cum de obicei umblă cățaii satului; și Mitru încă era jurat la sat. — Mă Mitre, mă, unde-î primarul? — La-la-la ju-ju-pînul Bu-Boră-la!...

— «Bine, bine!»

(Va urma).

„MILĂ-MI DE NOROD“.

«Să cercăm și să vedem — cum spune povața sfântă — cum sîntem cu trupul nostru? Cînd e sănătos capul, cum se bucură toate mădularele! Dimpotrivă cînd un mădular suferă, așa-î că sufer și celelalte? Iată piciorul calcă în spine! Și ce-î măi departe de ochiu ca piciorul? Departe-î în adevăr, în ce privește locul, dar e aproape prin dragoste. Spinele împunge puțin, orî apasă în picior, orî pricinuieste rană, și vezi, cum se întoarce spre el fiecare mădular. Intîi se încovoiaie spinarea și cu ea se pleacă fiecare membru. Oare ochii încetează, să privească și urechile să asculte, să audă? Doar alții, cari pri-

Ciobănașul de N. Grigorescu.

vesc, întreabă: unde este? Aici este. Aceasta o aud urechile și urmează sfatul; îndată caută și ochii și mîinile lucrează și cum am zis: întreg trupul se pleacă spre picior și nimic nu este în om, ce să nu fie aplecat spre darea ajutorului trebuincios; și cu toatecă numai piciorul s'a rănit, totuș întreg trupul lucrează. Fiecare membru e întreg și sănătos, dar e bolnav piciorul, și așa și celelalte membre simt și sufer durere».

Asemănarea această se potrivește nu numai la trupul unui om singuratic, ci și la trupul unui neam întreg, care încă-î care s'a plămădit, s'a născut, a crescut și s'a întărit în vreme și în cursul lung al vremilor. Fiecare popor își are trecutul lui,

amintirile lui dulci și amare, își are limba, datinile, virtuțile și scăderile lui, își are suferințele, bucuriile, dorințele și nădejdele lui. Acestea sînt însușirile trupului mare al unui neam și din acestea iasă la iveală firea lui. Iar ceea ce dă viață acestui trup mare este dragostea.

Dragostea ne leagă cu trecutul: cu părinții și strămoșii noștri. Ea ne îndeamnă, să învățăm despre obîrșia noastră, despre faptele, suferințele și jertfele, ce le-au adus înaintașii noștri, despre ispitele, cărora s'au împotrivit și despre piedecile ce le-au delăturat în luptele de veacuri, ce le-au purtat pentru lege și limbă. Și cînd știm acestea, dragostea rodește în noi și alte simțăminte sfinte: mulțămîta și recunoștința față cu aceia, cari, deși săraci și întru ostenele din tinerețe, au știut, să păstreze și să ne lase moștenire bogății atît de scumpe ca limba și legea.

Dragostea și recunoștința față cu strămoșii noștri ne fac, ca moștenirea ce ne-au lăsat, să n'o facem mere-pere cu ușurință, ci s'o prețuim după vrednicie, s'o apărăm cu orice jertfe și s'o sporim prin muncă și cruțare. Ea ne silește, să cercăm și să vedem pe fiecare membru al trupului neamului nostru. Ea și numai ea e în stare, să ne mîne în cele mai mari depărtări, pe văi și coline, în munți și pe cîmpii, ca să luăm știre despre viața amărită, lipsele, boalele, durerile, scăderile și primejdiile, cari încunjură, ca apa, pe frații noștri și, văzînd și cunoscînd răul, să căutăm și întrebuițăm mijloacele cele mai potrivite pentru scăparea și ajutorarea lor. Ea naște în inimile noastre simțămîntul cel mai curat, mai înalt și mai nobil: *mila*, iar aceasta ne silește, să ne scoborîm, ca samarineanul milostiv, la ceice sufăr, să-i mîngăiem, învățăm, să le legăm ranele și să le turnăm în inimă încrederea în un viitor mai bun și mai senin.

Țărănimea noastră, în cea mai mare parte neînvățată, săracă, lipsită de prevedere și supusă la atîtea ispite, are trebuință de o inimă caldă, care să bată în pieptul cărturarilor noștri, iar aceștia au datorința, să-și moaie inimile, să lase, ca dragostea să le desghețe, să nu poarte interesul de binele poporului pe buze numai, ci acela să se vădească în fapte. Mîntuitorul lumii nu numai a zis: «*milă-mi de norod*», ci a «*umblat, făcînd bine*», pentru aceea l-a iubit poporul și pentru aceea l-a ascultat; pentru aceea îl iubim și iubit va fi în veci, căci știm, că *pentru noi a răbdat durere*. Știința, că cărturarii noștri sufăr împreună cu poporul, că ei îl iubesc și au milă față de năcazurile lui, va rodi iubire și încredere și în inima acestuia pentru cei învățați.

Poporul, cînd va vedea, că ochii cărturarilor se îndreaptă spre fața lui pîrlită de soare și crepată de vînturi, nu-î va socoti de ochi vicleni și nici nu va gîndi, că-î șerpe mîna moale a învățatului în mîna lui aspră, ci va gîndi, că sînt ochi iubitori și mîna ajutătoare și apărătoare a fratelui ori a părintelui său.

Ar fi o mare greșală, să scăpăm din vedere învățătura trecutului, care ne spune limpede, că poporul nostru n'are lipsă de conducători, cari se sbat, să apuce în frunte numai pentru că sînt învățați și pentru că să fie văzuți, ci are trebuință de *conducători-părinți*, cari să se bucure și să sufere împreună cu el și sînt aplicați să se și jertfească pentru binele lui.

Manase.

TRIMIȘII „ASOCIAȚIUNII“.

Precum s'a spus și altădată, «Asociațiunea» e făcută mai ales să dea mîna de ajutor într'ale învățaturii țaranilor dela sate, adecă să împartă hrană sufletească tocmai acolo unde oamenii flămînzesc și însetează mai mult în lipsa acestei hrane.

Încă din anul trecut «Asociațiunea» aceasta a început să nu se mai mulțamească cu felul său de lucrare din trecut, și a găsit că e potrivit ca hrana sufletească ce ea vrea să o împartă sătenilor, să li-o pună la îndemîna prin *trimișii săi*, adecă prin oamenii săi de încredere.

Acești *trimiși* ai «Asociațiunii» au fost în anul trecut peste 50.

Ei au împărțit hrană sufletească în peste 100 sate românești.

Și ce fel de hrană a fost aceasta? O hrană cum nu se poate mai bună și folositoare pentru sătean. Iată cîteva din numeroasele feluri ale acestei hrane: Învățături din viața Domnului Christos, apoi sfaturi despre: Ținerea vitelor, lucrarea pămîntului, îngrășarea pămîntului, nutrețurile măestrite, (trifoiul, luțerna, napii ș. a.), creșterea pomilor, înnoirea viilor pustiite de boale, și îngrijirea vinului, creșterea legumilor, ținerea stupilor, creșterea frăgarilor și vermilor de mătasă, mașinile economice, folosul asigurărilor și tovărășiilor, folosul comăsărilor, folosul meseriilor, (meșteșugurilor), folosul băncilor, sfaturi pentru îngrijirea sănătății, sfaturi pentru încunjurarea judecăților, despre dări, despre cum ar trebui să se hrănească țaranul, despre primejdia necumpătului în beutură, despre obiceiurile și datinile rele și alte multe.

Trimișilor «Asociațiunii» li s'a dat să împartă prin satele unde au fost să învețe peste 5000 cărți. Cu aceste cărți s'a avut în vedere mai mult întemeierea de *biblioteci* prin sate. Biblioteca este o adunare de multe feluri de cărți, care are să slujească ca un izvor, ca o fântână de apă vie pentru toți cei însetați de învățături.

«Asociațiunea» va trimite în acest an un număr și mai mare de oameni învățați și cu tragere de inimă pentru popor, cari să răspîndească în satele din deosebitele colțuri ale țării hrană sufletească.

Avem nădejde, că numărul celor trimiși să fie îndoit mai mare ca în anul trecut. Cărți se vor împărți de asemenea mai multe, iar bani se vor cheltui aproape 3000 de coroane pentru acoperirea trebuințelor celor trimiși la propovăduire.

În chipul acesta să nădăjduim că «Asociațiunea» se va apropia tot mai mult de sufletul sătenilor noștri și-i va împrietini din zi în zi cu îndeletnicirile cari duc la luminarea minții și la bunăstare.

Săteanul.

PRĂSIREA VITELOR.

Lumină, aer și căldură în staul.

Pentru a avea vite *bune de muncă și de preț*, nu e de ajuns a îngriji numai de nutreț *bun și bine pregătit*, ci trebuie să grijim a avea staule *vederoase*; pentru că numai unde e lumină îndeajuns, e și sănătate. Fiecare staul trebuie să aibă un număr anumit de ferestri, cari însă să nu fie făcute în fața vitelor, căci lumina prea vie, e stricăcioasă vitelor; ci îndărătul lor.

Respirarea sau răsufierea vitelor, e cu mult mai încet la întunec, ca și la lumină. Cu cât e mai multă lumină într'un staul, cu atît mai ușor se desface acidul carbonic (partea stricăță) a aerului respirat de vite.

Fără mîncare poate trăi omul zile și săptămîni întregi, dar fără *aer curat* nici cîteva minute. Tocmai astfel stăm și cu vitele. Aerul din staul trebuie improspătat sau premenit, aducînd de afară aer curat și lipsit de acelela păgubitoare sănătății; ceea ce putem face prin deschiderea ușei și a ferestrilor în vreme liniștită și mai caldă.

Afară de lumină și aer curat trebuie să fie în staul și *căldură potrivită*. Dacă căldura e prea mare în staul, aerul e necurat și nădușitor, iar vitele neliniștite și nu rijnesc regulat nutrețului mîncat. Vacile cu lapte, ținute în căldură prea mare, pierd din mulțimea laptelui. În staulele prea reci, vitele mîncă prea mult nutreț și se bolnăvesc.

Căldura cea mai potrivită în staule e de 10 până la 12 grade, ceeace putem ști cu ajutorul măsurătorului de căldură numit *termometru*.

Pentru a avea asemenea căldură în staul, vara trebuie să deschidem ferestrele pe timp răcoros și plăcut, iar când arșița soarelui e prea fierbinte, să punem în ferestri table de paie imblătite, prin ce apărăm vitele și de supărăcioasele muște.

În timp de iarnă, deschidem ferestrele pe vreme mai caldă și liniștită.

Vitele ținute în staule *vederoase, bine aerizate* și cu *căldură potrivită*, sint scutite de o mulțime de boale, cresc mult mai bine, sint vioaie și de preț; pe cind cele ținute în cotețe sint slabe, zăpăcite, oarbe, schilode și bolnave.

Să căutăm dar a avea staule mari, *vederoase*, cu aer curat și căldură potrivită dacă voim să avem vite cu voie de muncă și de preț.

Invățătorul poporului.

CHIPURILE NOASTRE.

Ciobănașul de N. Grigorescu. Dăm și în acest număr al gazetei noastre unul din multele chipuri minunat zugrăvite de acest meșter mare al nostru, care după cum se vede zugrăvește mai de multeori oameni din popor. Așa o fi socotind și dînsul ca și noi, că țărănimea ține pe umerii ei povara cea mai grea, trebuie deci cinstită după vrednicie.

ȘTIRI.

Cartea «Inceputul neamului românesc» scrisă de dl Dr. Ion Lupaș și tipărită în 2000 de exemplare în «Biblioteca populară a Asociațiunii» s'a vîndut toată în timp de o lună. Acum se pregătește ediția a doua, care se va vinde cu acelaș preț, adică 20 de bani. Se poate cere dela Librăria arhidiecezană și librăria Krafft, amîndouă în Sibii.

©
Pilda bună a despărțămîntului Brașov a fost urmată și de despărțămîntul Sibiiului. În ultima ședință a comitetului acestui despărțămînt s'a hotărît să se aboneze pentru fiecare comună de pe teritorul despărțămîntului mai multe exemplare din revista Asociațiunii «*Țara noastră*».

Rugăm toate despărțămintele să facă tot ce le stă în putință pentru rîspîndirea acestei foi.

©
Frîmoasă pildă de jertfă pentru binele neamului au dat oamenii puși în fruntea băncii «Crișana» din Brad, cari au votat pe seama gimnaziului de acolo însemnata sumă de 50 mii de coroane. Din această pildă pot trage învățătura toți frunțașii cari conduc așezămintele noastre de tot felul și între alții și acei

domni cari au crezut pe semne că spriginesc mai bine înaintarea culturală a țărânimii noastre, dacă *retrimit* nedesfăcut și numărul de probă ce au primit din această foaie a «Asociațiunii pentru cultura poporului român».

Dela despărțămîntul din Brad ne vine știrea despre hotărîrea vrednică de laudă de a sprijini în tot chipul revista aceasta. Această datorie împlinită slujește spre lauda frunțașilor de acolo și e un îndemn totodată pentru toți cari păzesc soarta despărțămîntelor «Asociațiunii».

Răspunsuri.

In jurul înființării unei tovarășii de asigurare a vitelor.

Părintelul I. L. în G. — Ne scrii că ai vorbit poporenilor d-tale despre însemnătatea însoșirilor economice și în deosebi că ai scos la iveală însemnătatea însoșirilor pentru asigurarea vitelor.

Scrii mai departe că nu-ți sînt de loc cunoscute astfel de lucruri și ne ceri sfatul asupra următoarelor întrebări:

1. Cum e de purces?

2. Cum să se facă legătura, numai cu vorba sa și în scris?

3. E de lipsă ca la înscrierea membrilor să se plătească și o sumă oarecare de fiecare cap de vită? Sau o taxă oarecare asemenea pentru toți membrii, fără să se aibă în vedere numărul vitelor sale, și care să slujască ca cheazășie și ca fond de care să nu se atingă, și fi-va de lipsă ca taxa aceasta să se plătească în fiecare an?

4. E de lipsă să se împărțească vitele după prețul lor? Iar dacă i-ar peri unul membru o vită, cum să ise plătească? Poate-că o comisie de cel puțin 5 membri — aleasă mai înainte — să judece cît e prețul vitei primejduite? Și să se plătească oare întreg prețul vitei sau numai 3 din 4 părți ale aceluia?

5. Tovarășii cum să plătească și cît?

6. Să fie taxa deopotrivă de mare pentru toți tovarășii, fără să se aibă în vedere numărul capetelor de vite ce are, sau taxa să se arunce după numărul vitelor ce vrea să le asigure? Ori apoi comisia aleasă să judece prețul fiecărei vite și după acest preț să se facă aruncul?....

Din întrebările înșirate aici vedem, părinte, gîndul bun de care ești stăpînit și dorul de a lucra și pe calea tovarășiiilor pentru înaintarea parohienilor d-tale.

Dar, cum însuși spui, vedem și aceea, că îți este cu totul necunoscută treaba aștui fel de tovarășie, și chiar de aceea ar trebui să înșirăm aici tot ce e neapărat de spus pentruca d-ta și alții să fiți pe deplin îndrumați.

Toate aceste însă nu se pot înșira pe o foaie sa și două ale gazetei noastre, ci le vom da pe rînd.

Până atunci d-ta să faci toate pregătirile trebuincioase, îndeosebi să ceri statute din comunele noastre, unde s'au înființat astfel de tovarășii, cum și știri despre mersul lor, mai ales despre piedecile ce se ivesc în calea bunului lor mers.

Pe cît știm s'au înființat astfel de tovarășii în *Zernești* (Zernest), unde să te adresezi la dl avocat Nicolau Garoiu, în *Rodna-nouă* (Ujradna) p. u. Rodna-veche (O-Radna) unde să te adresezi la preotul: *Pamfiliiu Grapini* și în *Pianul-de-sus* (Felsöpián) u. p. Sebeș (Szászsebes), unde să te adresezi preotului *Simeon Ghibu*.

În numărul viitor al foii noastre vom stărui mai înadins asupra întrebărilor puse de d-ta și vom căuta să facem lumină în jurul înființării tovarășiiilor de vite.

Tovarăș.